



KMETSKI LIST

Številka 52

Ljubljana dne 27. decembra 1939

Leto XXI

Z novimi upi v novo leto

Ko se leto poslavlja od nas in se nam bliža novo, si po starem običaju voščimo vso srečo za ta novi čas. Človek pri tem nehote gleda v preteklost in snuje načrte za bodočnost. V teh načrtih živi veliko upov, veliko drznega poleta za delo prihodnjih dni. Iz teh upov in načrtov črpamo moč za nadaljno delo.

Kakor doslej, bomo tudi v bodoče šli vedno in dosledno po poti, ki smo si jo izbrali pred več ko dvajsetimi leti in jo spoznali tekom dela in borb za najbolj pravo in pošteno. Vse svoje sile bomo zastavili v napore, da priborimo veljavo in priznanje vasi in kmetškemu stanu, temu mozgu vsakega naroda, ki hoče ostati zdrav in res sposoben za življenje.

V slogi je moč

Vsako delo je uspešno le tedaj, ako ga vršimo v slogi in s polno zavestjo odgovornosti za uspeh. Treba je veliko žrtve, treba je železne vztrajnosti in stalne čuječnosti. Noben neuspeh nas ne sme potreti, nikdar pa tudi ne noben uspeh zazibati v tako zadovoljnost, da bi deli roke križem in odnehali. Življenje se razvija z bliskovito naglico in vsak zamujen trenutek je za vedno izgubljen.

Naše prizadevanje pojde z nezmanjšano silo tudi v bodoče za tem, da priborimo veljavo kmetški kulturi na vseh poljih. Hočemo, da družba prizna kmetškemu človeku pravico do lastne dejavnosti v takem smislu, da bo smel in mogel sam odločati o vseh onih važnih vprašanjih, ki so in ostanejo zanj življenjskega pomena.

Demokracija

Te svoje cilje smo doslej hoteli doseči na podlagi demokracije. Z vsemi poštenimi ljudmi vred smo verjeli, da je človek res že toliko kulturen in tako plemenit, da postanemo ljudje v življenjski borbi drug drugemu lahko poštene in odkriti tovariši. Kot najpreprostejše smo pač upravičeno pričakovali, da na demokratični podlagi dosežemo priznanje svoje politične eksistence in hkratu priznanje vseh pravic, ki iz tega izvirajo.

Značilno za bolehnost in razkrojenost sedanje dobe je destvo, da smo bili v tem pričakovanju razočarani. Družba je v svojem jedru bolna — ali pa so nje vrhovi tam, odkoder bi moralo izžarevati zdravje, tako trhlji, da širijo le mrke sence, ki razmah in napredek ovirajo, namesto da bi ga pospeševali in gojili.

Naš bol

To dejstvo seveda ne more zlomiti naše volje do življenja. Kmetško gibanje je tu in hoče ostati kot izraz življenjske volje najbolj zdravih narodovih plasti. Kakor vemo, da sonce sveti tudi tedaj, ko je nebo polno

oblakov in divjajo najbolj srditi viharji, tako se zavedamo, da kmetško gibanje živi, raste in se širi, četudi se temne sile prizadevajo, da bi ga z zatajevanjem, preziranjem in omalovaževanjem zatrle. Tej svoji zavesti hočemo v bodoče dati še vse več vidnega izraza in poudarka kakor doslej.

Da nam bo to omogočeno, moramo trenutno odložiti nekaj svoje borbe za politično stanovske interese, s čimer pa nikakor ne odlagamo njih upravičenosti. Nasprotno se zavedamo, da ni več daleč čas, ko bomo prav te interese lahko zastopali in branili z vse večjo odločnostjo in trdnostjo uspehi kakor kdaj koli doslej.

Trenutno pa je naloga kmetškega gibanja, da pri nas posveti svoje sile borbi za politične pravice slovenske vasi in kmetškega stanu. Zlasti je to važno za bližnjo bodočnost, ki nam napoveduje notranjo preureditev države in novo preoblikovanje cele vrste družabnih ustanov in tvorbo.

Ta preobnova utegne za dolgo dobo biti odločilna za naše življenje, za stopnjo in višino pravic, ki jih bo v novih razmerah užival slovenski kmet. In prav zato moramo

v danih razmerah položiti vso težo in tehtnost svoje borbe v zahtevo, da ne sme o nas nihče odločati brez nas ali celo proti naši volji. Svoj dom moramo graditi mi, ako družba hoče, da bo ta dom res trden in zdrav.

Kmetska zavest

To ni klic posameznika, ampak odločna zahteva vedno bolj naraščajoče napredne kmetske zavesti, ki se širi in poglablja ter zajema danes že najbolj skrito slovensko vas. Dan za dnem in teden za tednom daje narod novih potrdil o tej rastoči napredni kmetski zavesti in s tem novega priznanja našemu delu in naporom.

S tem priznanjem gremo z veseljem in zaupanjem v novo leto. Prepričani smo, da se bo zvestoba, ta svetla vrlina slovenskega kmeta tudi v bodoče izkazala kot najtrdnjša obramba proti vsem napadom, ki se pripravljajo ali se bodo pripravljali na nas. Ako bomo vsi strnjeni in v delu zvesti, se bomo ob letu lahko s ponosom veselili uspehov in z radostjo čez leto osorej gledali ob bogati žetvi na trde dni oranja in setve.

Politični zaključek preteklega leta

Jugoslovanska zgodovina že zdavnaj ni bila tako bogata dogodkov kakor v letu 1939.

Sestavni deli, ki tvorijo državo, so zašli v gibanja, ki jim prave razrešitve še ne vidimo, katerim pa prave vzroke mnogo bolje poznamo.

Najvažnejše dejanje ali vsaj uvod v najvažnejšo vrsto dejanj kaže vsekakor ustavni zapis hrvatskih zahtev. Temu zapisu mnogi nadevlejo ime sporazum. Do neke mere je tako imenovanje upravičeno; v kolikor namreč se sprejete hrvatske zahteve krijejo z onimi, ki so jih priznale v narodu zasidrane srbijanske stranke, v toliko obstoji dejansko soglasje med obema narodnima skupinama.

Vse jugoslovanske stranke pozdravljajo ustanovitve široke samouprave banovine Hrvatske kot akt uvidevnosti, pravičnosti in kot dejanje, ki je služilo ohranitvi skupne države.

Toda velika večina naroda, zastopana po nekaterih teh strank, stremi še dalje, stremi k uresničenju onih zahtev, ki se tičejo vsakega državljanja in upravljanje cele države. Narod sam ne vidi prvenstvene potrebe v organizacijskih oblikah samih. Vidi jih v vprašanjih, ki so prav gotovo bila očitna tudi hrvatskemu vprašanju. To so stvari, ki posegajo v celotno gručo odnosov med posameznikom in državno skupnostjo ter med poedinci samimi.

Kateri svrhi služi država? Sama sebi vsekakor ni namen. Toda še manj more imeti namen služiti majhnim ali velikim skupinam.

V bistvu oblasti je, da jo vsak njen nosilec želi obdržati za vedno; da stori vse, da bi jo ojačal; da zlasti potem, ko jo dobi po enem potu,

nima pomislekov, vzdržati se na njej tudi z drugimi sredstvi.

Diktatorske vladavine prihajajo z nasiljem; čas jih sili, da ga stopnjujejo ali manjšajo, vselej iščejo načine, po katerih naj bi se tudi narod pokazal kot odobrujoči činitelj.

Zaključek dobe 1929—1939 nam glasno spričuje brezupnost in nevarno usodnost takih poskusov. Demokracijo smo imeli. Zamenjali smo jo z drugim načinom vladanja. Blodnja desetih let nas spet vodi nazaj v čase, ko je vsak državljan v večji meri vplival na tok državnega življenja in na svojo usodo samo. Tako vplivanje ne more biti nikoli popolno in izčrpno, toda more biti mnogo večje kot je danes. Čim več imam pri kakšni stvari pravice, tembolj sem povezan z njo, tembolj postajam njen del. Čim manj imam pravic, če sem do nje samo dolžnik, izgubljam smisel zanjo, vez postane samo vnanja spona. Tako postanem in ostajam član zajednice potom gole sile, ne po svobodnem pristanku in pristajanju. Trajnost takih odnosov mora končno oslabiti vse. Celoto, ker jo deli čutijo kot sovražnico, posameznike, ker v celoti nimajo opore in zaslombe.

Zrelost države in zrelost državljanov nista dve različni stvari. Vsakokratnim potrebam države morejo biti kos le vsakokratni njeni člani, taki kakršni pač so. Zato ni nikoli dopustno odstraniti jih od udeležbe na njenih poslih. Glede na prilike je le dopustno spreminjati način te udeležbe. Obsojamo družine, kjer delo ne poteka v skladnem sodelovanju njenih udov. Kaj pa ne bi obsojali takšnega upravljanja večjih, za vse družine skupnih zajednic? Vsakomu delu gra

neko plačilo, vsaki odgovornosti neka udeležba pri upravi skupnih stvari.

Pristanek na hrvatske zahteve pomenja prelom med enim in drugim načelom. To je izhodna točka za prenehanje onih gesel in njih nosilcev, ki so menili, da se dajo ljudje zajednice upravljati in vzdrževati z brezdušnim odrekanjem besede narodu. Nič brez naroda, to je temeljni pridobitek, ki ga je sprožila Hrvatska.

Sprožila pa ga ni le zase, sprožila ga je za nas vse. Če bi ga le zase, bi kmalu spet utonila v obkrožajočem morju preteklosti. Bodočnost ostalih pokrajin je tudi njena.

Hrvatska je bila zgodovinski začetek za odzemanje svobode. Nanjo so kazali kakor točko, ki državi ne dovoli normalnega razvoja. Danes je Hrvatska spet zgodovinski začetek obratnega pota; nanjo gledamo kakor točko, iz katere se ponovno širi svoboda na celo državno področje.

Pojem svobode ni enak pojmu svojevoljnosti. Treznemu človeku gre zato, da so mu za trajno zagotovljene pravice svobode mišljenja in vesti. Svoboda govora in pisanju in svoboda prostega izbiranja zaupnikov, v čijih roke spravlja skrb za pravično vladanje.

Tej svobodi odpira stežaje največji naš notranji dogodek letošnjega leta. Potek dejstev, ki

Srečno novo leto

svojim zvestim naročnikom,
inserterom in poslovnim prijateljem želita

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

nam to stanje približujejo, se nam sicer zdi počasen. Ravno, ker vse krog nas besni požar, zato ne smejo biti zatajena načela, ki so bila vodnica Hrvatoma in ki morajo voditi vso državno skupnost. Zatiranje revežev naj bo nadomeščeno z zatiranjem revščine; brezpravna poslušnost s širokogrudnimi svobodninami; brezmejno izrabljanje po močnih naj odstopi mesto trdni in premišljeni zavesti slabih. Socialni mir ima korenino v socialni pravičnosti; političen mir izvira iz političnih pravic, ne politične brezpravnosti in gospodarsko sožitje je najzdravejše, če se bolj spoštuje pa bolje nagradi delo, ki ga vrše milijoni rok naših ljudi.

V letu 1939 započeta gibanja naj najdejo skorajšnjo zadovoljitev v letu 1940. Da si podamo roke kakor ljudje, da bomo živeli v slogi, da se bomo skupno žrtvovali za velike cilje, ki so še pred nami. Da bomo med seboj kakor bratje in da bo država dragoceno ogrožje naših stremeljenj — to naj bo nadaljevanje bogatega daru, ki ga nam je položilo v jasli preteklo leto!

Doma in drugod

Spremembe zakona o neposrednih davkih

Vlada je sprejela na seji, ki se je vršila pred božičnimi prazniki, več uredb, s katerimi se spreminjajo davčni in taksni zakoni.

Z uredbo o spremembi zakona o neposrednih davkih so oproščeni državnega davka zemljarine vsi tisti mali kmetje, čijih čisti katastrski dohodek ne presega din 1000—. Po časopisnih vestih bo deležno teh olajšav okoli tri milijone malih kmetov. Od čistega katastrskega dohodka se plačajo po navadi 10% zemljiškega davka. Vsakoletni finančni zakon določi odstotek zemljiškega davka od čistega katastrskega dohodka. Ta odstotek se je gibal v Jugoslaviji med 8 in 12%. Na osnovni državni zemljiški davek se približajo nato samoupravne doklade občin, cestnih odborov, banovine, vodnih zadrug, kmetijskih zbornic itd. Ali bodo mali kmetje oproščeni tudi samoupravnih doklad se še ne ve. To vprašanje je seveda od velike važnosti, ker kmetje dobro vedo, da državni zemljiški davek ni tako hudo pretiran pač pa so razne doklade tiste, ki silno obremenjujejo našega kmeta. Ne glede na to pa smatramo, da bi se morale davčne olajšave raztegniti še na vse srednje kmetije, ki životarijo večkrat v mnogo težjih gospodarskih razmerah, kakor pa mali kmetje, ki so poleg tega še zaposleni v kaki obrti, industriji ali na železnici, kjer dobivajo vsaj pičlo mezdo kot redni tedenski dohodek.

Tudi manjši obrtniki bodo deležni davčnih olajšav s tem, da se jim bo pridobitna pavšalirala.

Istočasno z zgoraj navedenimi davčnimi olajšavami so bile povečane razne prenosne in pasodne takse.

Volilni zakon

Pred božičnimi prazniki je odbor ministrov, ki je bil poverjen s sestavo političnih zakonov, končal z razpravami o zakonu o volitvah narodnih poslancev. Dr. Vl. Maček je izjavil, da bo o tem načrtu razpravljala vlada v prvi polovici meseca januarja in da bo zakon tudi v tem mesecu uveljavljen. Po mnenju, ki vlada v hrvatskih političnih krogih, se bodo vršile volitve pričetkom prihodnje spomladi, ako bodo mednarodne razmere dopuščale.

Odbor ministrov je načelno razpravljal tudi že o ostalih političnih zakonih, ki bodo prišli na vrsto po novem letu.

Peter Živković in delo stranke

Pretekli teden se je vršil v Beogradu sestanek članov beograjske organizacije JNS, na kateri je govoril strankin predsednik gosp. Peter Živković. V svojem govoru je rekel med drugim: Sedanji položaj bi zahteval, da se ustavi strankarske agitacije in medsebojna borba, toda JNS sama nikakor ne more mirno gledati na to akcijo, zlasti ker stojimo pred možnostjo volitev v narodno skupščino. Za tem je Živković pozval strankine organizacije na delo med narodom.

Akcija dr. Lazarja Markovića

Minister pravde dr. Lazar Marković je pred dnevi sklical v Beograd sestanek vseh sreskih organizacij iz cele države, kjer naj bi se odobrili njegov vstop v vlado in izvolil poseben odbor za združitev vseh radikalov. Sestanek se je vršil in prišlo je okrog 450 mož. Tudi vstop dr. Markovića v sedanjo vlado je sestanek odobrili in na kraju izvolili poseben odbor za združitev vseh radikalov, ki je štel 80 mož. Toda že drugi dan so se pričeli oglašati nekateri, ki so bili izvoljeni v ta odbor, da niso bili navzoči in da izvolitve ne sprejmejo. Cela vrsta najuglednejših radikalov se je javila in izjavila, da priznava za svojega šefa samo Aco Stanojevića in da odklanjajo sodelovanje v akciji dr. Markovića.

Pomočnik ministra za socialno politiko

Za pomočnika ministra za socialno politiko in narodno zdravje je bil imenovan g. dr. Gojko Stojanović, višji uradnik socialnega oddelka hrvatske banovine. Novi pomočnik bo vodil upravne posle socialnega ministristva, tako da se bo mogel minister g. dr. Srdjan Budisavljević bolj posvetiti političnemu delu.

Proti Herodežem

Inž. Košutić in dr. Juraj Krnjević sta ostro nastopila proti hujskačem in razdiralcem, ki rujejo proti redu in miru in Hrvatskem ter se jejo nezadovoljstvo proti HSS in njenemu vod-

stvu. V svojih govorih sta omenjala, da so se združili proti HSS skrajni levičarji in skrajni desničarji, to je komunisti in frankovci, s katerimi bo pa hrvatski narod temeljito obračunal. Ako ne bodo prenehali s svojim razdiralnim delom, bodo nosili vse posledice ukrepov, ki bodo proti njim izvedeni.

V božičnem pismu hrvatskemu narodu je dejal sam dr. Vl. Maček, da so se vrgli na mlado hrvatsko domovino razni Herodeži, ki bi jo hoteli uničiti in udušiti njeno svobodo. Kakor ni uspelo svetopisemskemu Herodu uničiti Božje dete, tako ne bodo uspeli niti sedanji Herodeži z majico Hrvatsko, ker jo čuva složen hrvatski narod.

Banovina Srbija

Priprave za ustanovitev banovine Srbije in Slovenije se bližajo koncu kakor poročajo beograjski listi. Banovina Srbija se bo razdelila na županije s sedeži sedanjih banovin, in sicer v Cetinju, Sarajevu, Banja Luki, Skoplju, Nišu in Novem Sadu.

Dr. Ivica Frank

V Budimpešti je umrl dr. Ivica Frank, sin znanega hrvatskega političarja Franka, ki je ustanovil hrvatsko pravaško stranko. Dr. Ivica Frank je kmalu po ustanovitvi naše države odšel in se nastanil v Budimpešti. Po njegovem očetu se imenuje na Hrvatskem politična struja, ki se bori za popolno neodvisnost Hrvatske in nastopajo danes kot odločni nasprotniki dr. Vl. Mačka in njegove jugoslovanske politike. Današnji voditelj frankovcev je zloglasni dr. Ante Pavelić, ki je vodil vse priprave za umor našega velikega kralja in organiziral v inozemstvu hrvatske ustaše. »Hrvatski dnevnik« je zapisal ob priliki smrti dr. Ivica Franka, da so ga neki režimi vabili v Jugoslavijo, kjer naj bi s svojim političnim delom oviral dr. Mačka in njegovo HSS. Dr. Ivica Frank je odklanjal take ponudbe.

Položnice

V številki 49. »Kmetiskega lista« smo položili vsem našim cenj. naročnikom pošne položnice s prošnjo, da bi se jih poslužili za poravnave naročnine še pred novim letom.

Ob isti priliki smo prosili vse one naročnike, ki dolgujejo na naročnini še kake zneske za tekoče leto, da te nakažejo po isti položnici skupno z naročnino za leto 1940.

Če pa kdo od naročnikov slučajno položnice v številki 49. ni prejel — dobi to za 25 par na vsaki pošti ter jo izpolni na naslov »Kmetiski list«, upravnništvo Ljubljana, čekovni račun štev. 14.194.

■ Nesoglasja so se pojavila med nemškim letalskim ministrom Göringom in zunanjim ministrom Ribbentropom zaradi sodelovanja z Rusijo. Göring je protivnik sovjetov, tako poročajo švicarski listi.

■ Sovjetski diktator Jožef Stalin je obhajal pred božičem svojo šestdesetletnico. Listi trdijo, da Stalin ni bil prvotno za vojsko s Finci, toda njegova okolica je bila tista, ki je zahtevala ostre ukrepe proti Fincem in tej okolici je kasneje Stalin popustil in zapletel Rusijo v vojno, ki ji je na mah odtujila vse prijatelje in razblinila v nič govorce o ruski rdeči armadi in o njeni sposobnosti. Mali finski narod se brani uspešno že mesec dni, čeprav ima proti sebi ogromno premoč v vojaštvu in orožju. Stalin je praznoval 60 letnico v času, ko izgublja simpatije vseh svobodnih narodov.

■ Pogajanja med Rusi in Japonci o ureditvi spornih vprašanj na mandžursko-ruski meji ter o sklenitvi dolgoročne pogodbe o ribolovu na Daljnem vzhodu se bodo pričela sredi januarja.

■ V Romuniji so bili aretirani in obsojeni na stroge kazni trije bivši poslanci, ker so razširjali vznemirljive vesti.

Kaj se godi po svetu

Finsko-ruska vojna

se razvija počasi in z menjajočo se srečo.

Na severni fronti so Rusi v ofenzivi prodrli do 50 km globoko proti jugu in do 30 km daleč proti vzhodu v smeri proti Kemijärviu, a je bila ruska ofenziva ob odporu finskih čet 20. t. m. ustavljena. S protiofenzivo so Finci po lastnih poročilih potisnili ruske čete 10 do 15 km nazaj. Boji se še nadaljujejo.

Na karelskih frontah je po finskih poročilih položaj v glavnem nespremenjen. Boji se še nadaljujejo. Mannerheimova črta še ni prebita.

Finska letala so napravila napad na mурmanskо železnico in jo na več krajih poškodovala.

Ruska letala so napadla Helsinke in na več krajih povzročila požare.

Zavezniki proti Rusiji

Po zadnjih poročilih sta Anglija in Francija baje v načelu sklenili, da prekineta diplomatske odnose z Rusijo. Ta sklep bo izvršen še prej, preden začno zavezniki v večji meri dobavljati Finski vojni material.

V zvezi s tem naglašajo italijanska poročila, da se prava vojna prav za prav še niti ni začela in obstoji torej še vedno možnost za mirovna pogajanja. Seveda pa je malo verjetno, da bi v sedanjem ozračju kjerkoli prišlo do mirovnih pogajanj.

Pomoč Finski

Po švicarskih poročilih so bili finski domobranci šele te dni poklicani pod orožje. Iz tega sklepajo, da Fincem primanjkuje orožja in opreme. Zato menijo, da je sedaj že skrajni čas, da se rudi Finski izdatno pomoč, kakor je bilo to sklenjeno v Zenevi vprav na predlog Francije in Anglije.

Švedska pomoč

Po vesteh iz Stockholma se doslej bori v finski vojski že okrog 10.000 švedskih prostovoljcev proti Rusom. Švedi so Finski v pomoč poslali že tudi 37 letal in pilote zanje.

Rusija in Turčija

Po časopisju pogosto krožijo vesti o napetosti med tema dvema državama. Večkrat vedo tudi povedati o zbiranju ruskih in turških čet na meji. Kakor se zdi, so taka poročila precej neutemeljena. To izhaja zlasti iz izjave turškega zunanjega ministra Saradzogla dopisniku velikega švicarskega dnevnika. Turški državnik je izjavil:

»Prekinitev pogajanj v Moskvi ni niti najmanj škodila tradicionalnega prijateljstva med Rusijo in Turčijo. V sedanjem trenutku ne obstoje želje, da se ta pogajanja nadaljujejo, toda vrata za ta pogajanja so široko odprta. Turčiji ne preti nobena nevarnost s strani sovjetske Rusije.«

Končno je zunanji minister Saradzoglu še omenil, da so se pred kratkim začela gospodarska pogajanja z Nemčijo.

Izselitev južnotirolskih Nemcev

Pred kratkim je bila v Rimu podpisana italijansko-nemška pogodba o izselitvi južnotirolskih Nemcev. Nemci iz okrožij Vidma, Bolzana, Trenta in Beluna se morajo letos do 31. decembra izjaviti, ali sprejmejo nemško državljanstvo, ali pa žele ohraniti italijansko. Tisti, ki ohranijo italijansko državljanstvo, bodo imeli vse pravice italijanskih državljanov. Oni pa, ki se odločijo za Nemčijo, se bodo morali najkasneje do 31. marca 1940. izseliti v Nemčijo.

Češkoslovaški nacionalni odbor

Bivši predsednik češkoslovaške republike dr. E. Beneš je v posebnem pismu sporočil angleškemu zunanjemu ministru lordu Halifaxu, da je bil ustanovljen češkoslovaški narodni odbor osmih oseb. Ta odbor bo odslej predstavljala narod in v sporazumu z angleško vlado objavljala določbe v zvezi z ustanovitvijo češkoslovaške armade v Franciji. Ta odbor tvorijo: dr. Beneš, general Inger, bivši češkoslovaški poslanik v Parizu dr. Osuski, novinar Ripka, Outrata, monsieur Šramek in Videc. Kdo je osmi član odbora, poročilo ne navaja.

Angleška vlada je sporočila, da priznava ta odbor in mu bo nudila vso podporo za organizacijo češkoslovaške vojske v Franciji.

„Severne Dardanele“

Po nemškem mnenju je v Zenevi sklenjena pomoč Finski samo izhodišče za angleško in francosko borbo proti Nemčiji preko skandinavskih držav. V Berlinu sklepajo, da bosta sedaj obe zapadni velesili začeli izvajati pritisk v prvi vrsti na severne evropske države, ker prihaja protirusko stališče v Londonu in Parizu vedno bolj do izraza.

V glavnem, tako sodijo v Nemčiji, pa hočeta Anglija in Francija s pomočjo skandinavskih držav ustvariti »Severne Dardanele« in tako povečati pritisk na Nemčijo. Angleško-francoska borba velja torej tudi tam, kjer je na zunaj naperjena proti Rusiji, v glavnem in prvenstveno le Nemčiji.

Nova prizadevanja za mir

Značilna za sedanjí položaj so ponovna prizadevanja za mir, ki prihajajo z različnih strani. Omenimo naj samo taka prizadevanja Zedinjenih držav, Italije in Vatikana. Ne more biti dvoma o tem, da so bili čisto resno mišljena. Hkratu nam prav mirovna prizadevanja odličnih državnikov pričajo, da utegnejo grozote bodoče vojne, ki se šele začnejo, prekašati vse, kar je človeštvo pretrpelo doslej.

Sedaj zopet poročajo, da je Mussolini o priliki podpisa nemško-italijanske pogodbe o vprašanju izselitve južnotirolskih Nemcev po nemškem odposlaneu Himmlerju poslal Hitlerju posebno poslanico s posredovalno ponudbo za mir.

Baje bi bil Hitler — tako naglašajo zadnje vesti — pripravljen na pogajanja. Popustil bi v svojih zahtevah glede Poljske, ako bi Anglija in Francija popustili v svojih zahtevah glede obnovitve Češkoslovaške in Avstrije.

Z druge strani poročajo o istočasni izjavi nemškega propagandnega ministra Göbbelsa, ki pravi, da Nemčija ne bo nikoli več klonila.

Ob takih nasprotujočih si vesteh je treba sprejeti vesti o morebitnem miru z veliko previdnostjo. Zdi se nam, da se bodo v kratkem izkazale le kot izraz božične čustvenosti. Težko si je misliti takšno zblizanje obeh nasprotujočih stališč, da bi res bili omogočeni razgovori o miru. Veliko bolj verjetno je, da bo celo prihodnji božič svet obhajal v ropotu orožja. Za neudeležene bo velika sreča, ako bodo vse leto kot neudeleženi nevtalci lahko ohranili svojo neodvisnost in vsaj mir na svojem ozemlju. Oba labora si namreč na vso moč prizadevata, da bi čim največ nevtalcev pritegnila v svoj strašni vrtinec.

Letošnji božični dar

Kakšne darove prejmejo narodi letos za božič? O miru ni sledu. Niti zarje tistega dne, ki bo svetu vrnil mir, še ne vidimo.

Medtem govori statistika. Vojskujoče države so izgubile v prvih treh mesecih vojne 232 trgovinskih ladij z 893.000 tonami.

„KmetSKI list“ boste prejeli lahko brezplačno!

Vsak naročnik dobro ve, da je treba ob novem letu plačati naročnino, ki znaša letno 30 dinarjev, katere pa je v današnji dobi pomanjkanja težko prislužiti. Če pa pridobite Kmetškemu listu med sosedi, znanci in prijatelji do novega leta vsaj 6 novih naročnikov, potem Vam za ta denar ni treba skrbeti, ker Vam bo uprava za nagrado oziroma protiuslugo pošljala KmetSKI list celo leto 1940. popolnoma brezplačno!

Izgube so porazdeljene takole:

Nevtalne države 80 ladij z 264.000 tonami, Anglija 120 ladij z 456.000 tonami, Francija 11 ladij z 49.000 tonami in Nemčija 21 ladij z 124.000 tonami.

Pri tem je treba omeniti, da izgube zadnjih dni sploh še niso upoštevane. Vračunane tudi niso izgube vojnih ladij raznih držav. — Tak je torej letošen božični dar. Kdo ga more biti vesel?

Rusko poročilo o bojih na Finskem

Tik pred božičem je štab leningrajskega vojnega okrožja podal pregled o rusko-finskih bojih v prvih treh tednih po izbruhu vojne.

Po tem poročilu so sovjetske čete na finskem severu dosegle prav resne stvarne uspehe. Čete, ki so 1. decembra zavzele pristanišče Pečengo, so prodrle 130 km globoko v notranjost Finske. Povprečno so v tem odseku prodirale 6 km na dan. V smeri proti Uleaborgu so prodrle 150 km daleč in so prodirale po 7 in pol km na dan. V smeri proti Serdobolu so prodrle 80 km daleč ali povprečno po 4 km dnevno. V smeri proti Viborgu so prodrle sovjetske čete 64 km daleč, kar pomeni dnevno povprečno 3 km 20 metrov.

Na vseh frontah so ujele te čete v omenjenem času 18 nasprotnikovih oficirjev, 105 podoficirjev in 1302 vojakov, zaplenile pa so 35 topov, 300 strojnje, 3000 pušk, 21 metalcev min, 220 možnarjev in 7 oklopnih avtomobilov.

Izgube sovjetskih čet so znašale 1823 mrtvih in okrog 7000 ranjenih.

Izgube Fincev so znašale 2200 mrtvih, kolikor so jih Rusi našli na zasedenem ozemlju, pri čemer seveda niso vračunani oni padli finski bojovníki, ki so postali žrtev sovjetskega topniškega in strojniškega ognja ter so jih finske čete odpeljale v zaledje. Število ranjenih Fincev znaša po podatkih leningrajskega vojnega okrožja okrog 10.000 mož.

V nadaljnjem poročilu opisuje terenske težkoče pri vojskovanju na Finskem, omenja različne naravne in umetne ovire ter primerja rusko-finske meje z onimi med angleškimi-francoskimi in nemškimi četami na zapadu. Ob tej primerjavi ugotavlja, da so ruske čete na Mannerheimovi črti, ki je enakovredna Siegfriedovi, dosegle stvarne uspehe, medtem ko francoske in angleške čete na Siegfriedovi črti doslej še nimajo nobenih uspehov.

Štab sovjetskega baltijskega vojnega brodograja označuje vsa poročila o tem, da je finsko obalno topništvo potopilo rusko bojno ladjo »Oktjabska revolucija« za navadno izmišljotino.

■ Finci požigajo za seboj vsa mesta in vasi, ki jih morajo prepuščati prodirajoči sovjetski armadi. Zažgali so tudi mesto Salwijervi, ki leži blizu norveške meje. Ruska vojska je prodrla do norveške meje pod mestom Petsamo. Velike rudnike nikla na severu Finske so zasedle sovjetske čete. Umikajoči Finci so rudniške naprave razstrelili.

■ Več železarn v Luksemburgu je moralo ustaviti obrate, ker ne dobivajo koksa iz Nemčije.

Mirovna prizadevanja

Kaj se vse pripravlja v ozadju svetovne politike

Zdi se, da ves svet živi v nekem doslej neznanem strahu. Zgodilo se je v zadnjih letih že marsikaj, države so izginjale deloma ob velikem prelivanju krvi, deloma tudi brez tega, vendar kljub vsemu temu ni svet poznal take zagonetne bojazni, kakršna vedno bolj prevladuje sedaj.

Od kod izvira ta bojazen, bi bilo v današnjih razmerah prezgodaj razpravljati. Že dejstvo samo pa, da obstoja, nam da misliti in dovoljuje različne razlage. Ključ do vsega nudi pogled na zemljevid. Kdor bo torej razmišljal o vseh teh vprašanjih, naj razgrne zemljevid pred seboj, pa mu bo marsikaj jasno, česar z golim razmišljanjem brez take opore ne bi mogel razvzljati.

Ameriški predsednik Roosevelt

je poslal za božič pisma poglavarjem treh cerkev, med njimi tudi papežu Piju XII.

V pismu rimskemu papežu pravi prezident med drugim:

V sedanjem času ne more noben duhovni poglavar predložiti nobeni vladi določenega načrta za zaključitev rušilne akcije in obnovo sveta.

Ko bo napočil čas vzpostavitve svetovnega miru na varnejših osnovah, bo za človeštvo in vero največjega pomena, da pridejo skupni ideali do enotnega izraza, tem bolj, ker se bodo pojavili veliki praktični problemi za vse nas, ko bo nastal ta srečni dan. Milijoni ljudi vseh plemen, vseh narodnosti in vseh ver bodo mogli ponovno urediti svoje življenje s preselitvijo v nove dežele ali z ureditvijo novega doma. — Prepričan sem, da bodo vse cerkve na svetu, ki verujejo v enega in istega Boga, uporabile svoj vpliv v prid za to delo.

Papež Pij XII.

je imel na sveti večer govor, ki je v njem obdobil politiko nastlja.

Po daljšem uvodu je papež orisal smernice za pravičen mednarodni mir.

Zagotoviti je treba pravico do življenja in neodvisnost vsem narodom. Volja kakega naroda za življenje ne sme nikdar izvirati iz smrtnih obsodbe kakega drugega naroda.

Da bi mogel tako določen red ostati kar najbolj dolgotrajen, bi se morali narodi osvoboditi suženjstva, v kakršno jih tlači tekma v oboroževanju.

Nadalje omenja papež razorožitve in mednarodno pomirjenje, pri čemer bi morale biti upoštevane vse grenke skušnje preteklosti. Govori o pravicah narodov in narodnostnih manjšin. Končno pravi:

Toda tudi najboljše pogodbe bi bile nepopolne in obsojene na neuspeh, če bi oni, ki vodijo narode, in narodi sami ne dopustili, da jih navdahne duh odgovornosti, ki odmerja človečanske odnose po enostavnih in neizpremenljivih določbah božje pravice.

Nazadnje je papež v svojem govoru naglašal, da mu niso neznane velike težkoče, ki se postavljajo za doseg pravičnega mednarodnega miru.

Irska za mir

Predsednik Irske, de Valera, je poslal ameriški vladi spomenico, kjer zahteva nujno sklicanje mednarodne konference, ki naj bi skušala mirno rešiti vsa današnja sporna vprašanja. De Valera smatra, da bi bilo za vse narode boljše doseči sporazum z dobro voljo, kakor pa čakati, da jih stiska prisili k pogajanju.

Predsednik Irske v svoji poslanici naglašala, da se mora po končani vojni itak sestati kon-

ferenca. Zdrav razum zahteva, da se konferenca skliče prej, preden vojna utegne uničiti vsako dobro voljo.

Vsi ti glasovi pričajo o resnosti položaja in o tem, da živimo v prelomu, iz katerega človeštvo mukoma išče izhoda. Prepričani smo, da ga bo končno tudi našlo, vendar pa se nam vse bolj vsiljuje misel, da bo moralo marsikaj gnilega in trhlega končno in za vedno v grob, pre-

Zadružna tovarna za modro galico

Odkar so leta 1930. s pogodbo med tovarno Zorka in državo določeni pogoji za proizvodnjo in ceno doma izdelane modre galice, ter je v zaščito te proizvodnje država predpisala posebno carino za inozemsko galico, so se kmetovalci vedno pritoževali, da je galica predraga in da omenjena tovarna preveč zasluži. Potom raznih anket in kalkulacij proizvodnih stroškov so kmetijske organizacije vedno znova dokazovale državnim oblastem, da se pogodba med državo in tovarno Zorka pogrešno tolmači v škodo kmeta, toda vedno se je našel tudi izgovor, češ da pogodba tako glasi in se pred potekom 10 let, dokler je pogodba veljavna ne more nič spremeniti. Kmetijske organizacije so vedno mislile na samopomoč, predvsem na uvoz tuje galice, toda dokler sta carina in pristransko tolmačenje pogodbe ščitila tovarno, ni bilo izgleda, da se na ta način doseže odpomoč. Ravno tako se tako dolgo, dokler v državi nismo proizvajali baker v dovoljni čistoči in bi ga morali uvažati iz inozemstva, ni moglo misliti na to, da bi si ustanovile kmetijske organizacije lastno tovarno, ter bi mogle na ta način uspešno konkurirati tozadevni industriji.

Prihodnje leto z 31. januarjem poteče pogodba med državo in tovarno Zorko in sedaj smatrajo kmetijske organizacije, da je napočil pravi čas, da se tudi to vprašanje reši v korist kmeta. Pobudo za to je dala kmetijska zbornica dunavske banovine, ki je na prvi sestanek z dne 20. septembra t. l. pozvala vse druge kmetijske zbornice in pa razne kmetijske gospodarske organizacije, da se glede rešitve tega perečega vprašanja dogovore. Že ta konferenca je sklenila zahtevati od države novo tolmačenje pogodbe med tovarno Zorka in državo, kakor tudi to, da se kmetijske gospodarske organizacije pozovejo, da pristopijo k fabrikaciji galice v lastni tovarni, ker se je pokazalo, da so papirnati protesti brezuspešni.

Dne 6. t. m. so se sestale zopet na pobudo kmetijske zbornice dunavske banovine, vse zainteresirane gospodarske organizacije v državi predvsem zadružništvo in sklenile, da je cilj njihove akcije, da se doseže takšna cena za galico, ki bo odgovarjala faktičnim stroškom proizvodnje in kupni moči potrošnikov. Akcija, ki se bo v tem pogledu podvzela, se deli v tri sporedne pobude.

Prvo naj se izdela načrt uredbe in predloži kmetijskemu ministrstvu, ki ima za cilj, da se še v letu 1940., za katero še praktično velja postoječa pogodba med državo in tovarno Zorka, doseže znižanje cene na ono višino, ki odgovarja faktičnim proizvodnim stroškom in pravičnemu zaslužku industrije. Znano je namreč, da so se tovarne s potrebnim bakrom oskrbele že takrat, ko še cena ni dosegla sedanjo izredno višino, tako da je neopravičljivo, če se danes ponekod prodaja galica že po din 10⁰⁰ — za kg, odnosno ako bi tovarne ceno zvišale upoštevajoč ceno bakra, kadar bo nastopila sežija potrošnje galice, kot so to bile navajene do sedaj storiti.

Naslednja akcija skuša doseči, da država v bodoče ne sklene več take pogodbe z industrijo, kot jo je sklenila leta 1930. Načrt pogodbe, ako bi bila iz drugih obzirov ipak potrebna, naj se pred odobritvijo predloži zainteresiranim gospo-

den bodo mogla taka mirovna prizadevanja roditi kaj uspeha.

Dokler se to ne zgodi, bo človeštvo pokopano v trpljenju kakor kralj Matjaž v gori. Nič ne pomaga, če se vzdrami posameznik. Prebuditi se mora človeštvo! Prej ni rešitve in ne miru.

Sedanja bojazen razodeva, da mnogi vodilni može to resnico slutijo. Od tega, v kakšni meri se je bodo oklenili in jo brez pridržka izpovedali v dejanjih, ki naj popravijo tudi pogoške in zablode iz preteklosti, je v znatni meri odvisna bližnja bodočnost človeštva.

darskim organizacijam kmetov, da bodo mogle ščititi interese kmetijstva. Ne sme se več zgoditi, da bi pogodbo sklenila samo trgovsko in finančno ministrstvo brez sodelovanja kmetijskega ministra ali zainteresiranih kmetijskih gospodarskih organizacij, kot je to bil slučaj leta 1930.

Tretja akcija pa gre za tem, da kmetijske gospodarske organizacije same vzamejo v svoje roke izdelavo galice in še eventuelno nekaterih drugih kmetijskih potrebščin (umetnih gnojil in drugih zaščitnih sredstev), ker se je pokazalo, da je lastna proizvodnja najbolj učinkovito samoobrambno sredstvo. Gospodarske organizacije se pri tem popolnoma zavedajo, da je sedanja industrija sposobna galico proizvajati v dovoljni količini (imamo tri tovarne s kapaciteto 2800 vagonov letno, izdelujejo pa le okoli 1100 vagonov, kolikor sedanja potrošnja znaša), da so potrebna za to velika denarna sredstva (investicije in obratni kapital okoli 30 milijonov dinarjev za tovarno s kapaciteto 500 vagonov, kolikor znaša sedanja zadružna potrošnja) in da ta sredstva brez pomoči države ne bodo zmogle, vendar se bodo te organizacije lotile tudi tega, če bo to potrebno, samo da se naša kmetijska proizvodnja pospeši in obvaruje izkoriščanja. Ta akcija se bo izvedla v sporazumu z vsemi v vpoštev prihajajočimi gospodarskimi in državnimi faktorji, ker njen cilj ni rušiti našo mlado industrijo, temveč le zaščititi interese kmetijstva.

Potrebno razumevanje za vse te akcije so kmetijske gospodarske organizacije že našle pri g. kmetijskemu ministru, kakor je to iz njegove izjave z dne 7. t. m. razvidno. Upati je, da bo tudi zainteresirana industrija pokazala isto razumevanje, da ne bo potrebno poseči po skrajnem sredstvu samoobrambe.

Omeniti bi še bilo, da je na zadnji konferenci izvoljen petčlanski akcijski odbor, v katerem so zastopane tudi slovenske zadružne organizacije in da bo ta odbor v kratkem zopet zasedal, da preprese finansijski načrt za ustanovitve eventuelne lastne tovarne za modro galico. Gospodarske organizacije namreč žele, da ta tovarna vrže že leta 1942. lastno galico na trg, ako ne bi bilo to vprašanje rešeno na drug način v korist kmeta.

Murmansk

je edina ruska luka na severozapadu, ki pozimi ne zamrzne. Pristanišče Arhangelsk na Belem morju je šest mesecev blokiran z ledom. Tudi leningradska luka je že zamrznjena. Le Murmansk, nekdanje malo ribiško naselje, je vse leto odprto in sposobno za plovbo po Severnem morju in Atlantiku. Med svetovno vojno so zgradili avstrijski in nemški vojni ujetniki železniško progo od Petrograda do Murmanska. Kasneje so zgradili še drugi tir. V Murmansku se je naglo razvila industrija za predelavo morskih rib, ribjega olja in ribje moke. Na polotoku Kola kopljejo tudi rudu za predelavo fosfatnih umetnih gnojil. Murmansk služi sovjetski armadi kot morsk oporišče za napade proti Finski.

Srečno Novo leto!

*Kdo ve, kdo sluti kje bodočih dni skrivnosti
in kdo pozna v tem strašnem mrazu pravo pot,
ko tone ves človeški rod v trpljenju in bridkosti
in ni nikogar, ki bi ga pripeljal iz teh zmot?!*

*Vse pada, se podira, se maje in ruši
in trepetaje in brezupno čaka človek iz dneva v dan,
bolj beden kot je bilje ob poletni suši,
kdaj bo za večno v groba mrki hlad pregnan.*

*Vendar ljudje smo vsi otroci iste zemlje,
ki nas že tisočletja hrani in z dobrotami poji,
kdo naj ji danes s silo to pravico jemlje,
da ne bi smela biti mati nam še prav tako prihodnje dni?!*

*Kar je doslej še kje rodila kruta sila,
bilo je vse spočeto za propast,
a kar je mati zemlja sama kdaj rodila,
bilo je, bo in je ustvarjeno za večno rast.*

*Zato verujemo, da vekomaj ostalo bo prekleto
ime vsakogar, ki grešil bi podlo nad zemljo,
zato kljub stiski voščimo si srečno novo leto
in v dan verujemo, ki končno bo pregnal temo.*

Človek je najstrašnejše orožje

V beograjski »Politiki« razpravlja K. L. Z. o malih in velikih narodih z ozirom na sedanje nemirne dni. Razmišljanja so vsestransko zanimiva, ugotovitve pa za male narode vsekakor tolažilne in v marsikaterem oziru celo bodrilne.

Gre za vprašanje o vrednosti tankov in vseh sorodnih vrst orožja, ki jih člankar označuje kot »motomehanizirane edinice«. Pri tem je zanimivo opozoriti na vzporeden psihološki pojav iz preteklosti.

Ko so iznašli strojno puško in so ljudje slišali in čitali podatke o brzini in točnosti tega orožja, ki se je tedaj zdelo neprekosljivo strašno, je bila večina ljudi prepričanih, da ob takem orožju vojna — vsaj dolga vojna sploh ni več mogoča, ker bodo strojnice vse pokosile in mora biti v najkrajšem času vse mrtvo in drobno.

Ko je potem leta 1914. izbruhnila vojna, se je izkazalo, da je kljub strojnicam in še hujšim, novejšim oblikam orožja vojna lahko trajala štiri leta in bi bila trajala še dalj, da ni zmanjkalo — kruha.

Podobno prihaja člankar v »Politiki« do sklepov, da tudi sedanje motomehanizirane enote ne pomenijo res tiste končne in odločilne grozote, kot kakršno si jih marsikdo misli pod vplivom raznovrstne vojne reklame. Po opisu njih vrednosti, uporabnosti in učinkovitosti v najrazličnejših položajih in nalogah prihaja člankar do tehle ugotovitev:

Sodobna protiotkopna obramba ni samo do- rasla oklopnim enotam (tankom itd.), ampak jih celo nadkriljuje. Dobro združena s pasivnimi sredstvi, pripravljenimi še v miru, lahko ta obramba že na sami meji zaustavi in obre-

uspeši pojav oklopnih divizij. Ako ne takoj na meji, pa na kaki naravni oviri (reka!) ali na umetni obrambni oviri kmalu za mejo.

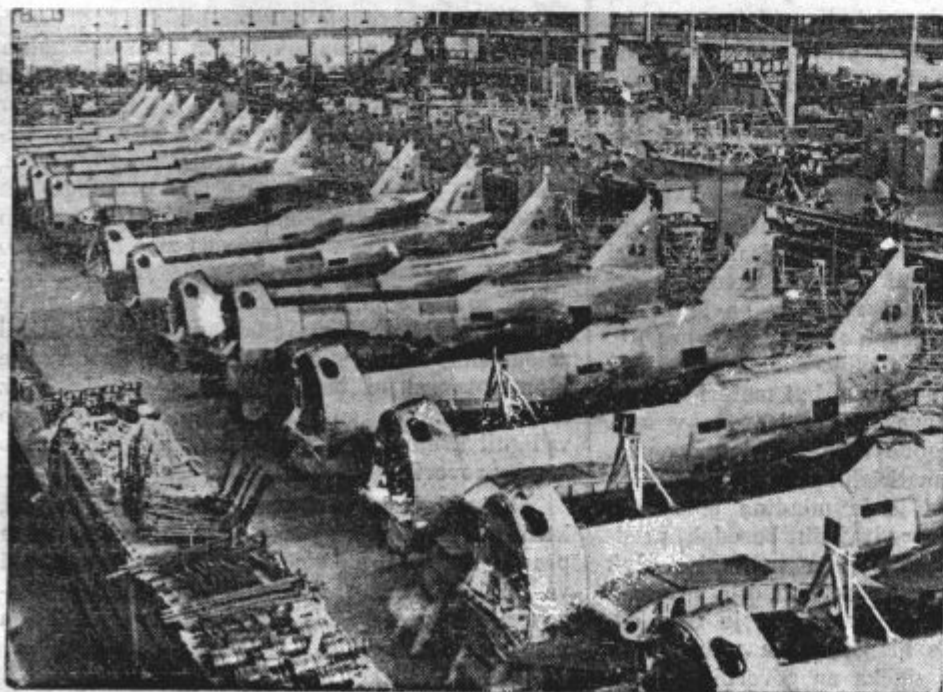
Oklopne divizije so izrazito ofenzivno (napadalno) sredstvo in mali narodi nimajo vzrokov, da bi zanje razmetavali milijarde. Pač pa morajo organizirati svojo obrambo z nakupovanjem sodobnega orožja za dejansko obrambo še v mirnem času, z grajenjem spretnih ovir, z razdiranjem komunikacij (cest itd.), z izkoriščanjem naravnih ovir, kar vse bo onemogočilo udeleževanje oklopnih divizij.

Pri spopadu oklopnih divizij s protiotkopno obrambo bo zmagal tisti, čegar duh je močnejši, čegar hrabrost je večja. Za branitelja velja kot vrhovno načelo, da vztraja na svojem položaju in pri svojem orožju do zadnjega izstrelka in do zadnjega diha. Treba je vzdržati in pričakati pehoto; kajti njo morajo branilci zadržati. Dobra protiotkopna obramba moralno deluje močnejše na napadaleca kakor pojav oklopnih divizij na napadenega.

Naj malodušni in tisti, ki mislijo, da oklopne enote preskakujejo planine, brodirajo čez reke in prehajajo čez močvirja, podcenjujejo protiotkopno obrambo kakor bi je ne bilo, ne pozabljajo, da je Karadžorže z bučo smodnika in bodalom začel boj s silnim turškim imperijem. Naj pomislijo, da naš narod pomni mobilizacijo, ko je eden prejel šajkačo, drugi pas, a tretji coklje; ko je smela baterija izstreliti dnevno največ do 5 granat v najhujših borbah. Naj pomisli, da je naš narod moral celo zapustiti domovino, ker se je boril vedno z mnogo močnejšim in bogatejšim nasprotnikom, — a je vendar končno vselej ostal zmagovalce.

Človek je tudi dandanes najstrašnejše orožje sodobne vojne. To pa seveda človek, ki žari v ljubezni do svojega doma, do zemlje in do domovine. Samo ta velika ljubezen do domovine daje magično moč, da vojak vztraja na svojem položaju do zadnjega izstrelka, do zadnjega človeka in do poslednjega diha.

Naj se oboroženi narod zaveda, da ga bodo njegovi starešine znali voditi po potih nesmrtnosti slave v obrambi naše rodne grude in našega



Takšna so pa letos novoletna darila. Slika nam kaže pogled v tovarno letal »North American« v Inglewoodu v Kaliforniji, kjer izdelujejo vojna letala po angleških naročilih. Čudovito je pač, kaj vse izumi človek za medsebojno uničevanje. Kakor koli svet govori o miru, ostane resničen mir dejansko za človeštvo vendarle samo večno nedosegljiv ideal.

ognjišča. In da bo tudi tokrat ostal zmagovalcec človek s svojimi telesnimi, moralnimi in duševnimi sposobnostmi.

Kolikor največ sodobnega protioklopne orožja, kar najboljše povezanost aktivnih in pasivnih sredstev, kar najgloblja ljubezen do domovine, kar največja vera vase in v svoje staršine, — to je vrhovno načelo za uspešno obrambo proti vsem dragim oklopnim enotam!

Tako končuje člankar v »Politiki«. Objavljamo njegove zaključke v prepričanju, da bo z njimi ustrezno tudi vsem našim čitateljem. Saj diha iz njih toliko prepričevalne, sočne in krepke vere v našo življenjsko moč in obrambno sposobnost, da se zdi človeku, kakor da je posijalo sonce skozi meglo bojazni in malodušja, ki ga skušajo tudi pri nas širiti razni — zlasti tuji in plačani netopirji.

Končujemo s klicem vsem: Ne dajte se begati od raznih nepoklicanih ljudi, ker nikoli ne veste, če niso morda plačani za to, da bi strli vaš življenjski pogum! Zaupajmo vase, zaupajmo v bodočnost in mirno ravnajmo po navodilih mož, ki so že v velikih vojnah dokazali svoje sposobnosti in svoje junaštvo, pa tudi ob vsakem koraku veliko odgovornost pred narodom. Ako bomo vsi složno in vestno izpolnjevali dolžnosti in drug drugega bodrili ter drug drugemu pomagali, se nam ni treba bati viharjev, ki jih morda hrani bodočnost.

Iz naših krajev

× Zlati rudnik v Bakovičih pri Fojnici je lansko leto prenehal z delom zaradi tega, ker je zmanjkalo zlatonosne rude limonita. Rudniška uprava je preuredila stroje in že prihodnje leto bodo začeli predelavati piritovo rudo in iz nje pridobivati zlato.

× Romanje v Meko. Iz Sarajeva je odpotovalo 28 muslimanov v Meko in Medino. Do Sueza jih vodi ravnatelj sarajevskega Putnika. Romarji potujejo čez Grčijo in Egipt, zadržijo se krajši čas v Atenah, Aleksandriji in Kairu. Nato potujejo naravnost v Meko in se ob vrnitvi zglašijo tudi v Medini.

× Ljubljanska Vzajemna zavarovalnica je kupila v Zagrebu palačo, v kateri se nahaja kavarna »Zagreb« za din 5.315.000.—. Zavarovalnica bo v kupljeni palači uredila svoje poslovne prostore.

× Hrvatski seljački dom je kupila banovina Hrvatska v Zagrebu za 9.610.000 din. V palači bo nameščena moderna galerija slik in kipov.

Zelo ugoden prostor je za trgovino in gostilno pri kolodvoru v Višnji gori in Kamenju pri Bohinju. Poizvedbe pri Kmetiski posojilnici v Ljubljani.

× Delavske mezde. Hrvatski ban je izdal odredbo, s katero je določil za ozemlje hrvatske banovine najnižje mezde in sicer 3 din na uro za odrasle delavce in din 2'50 za delavce izpod 18 let.

× Večje število sedmošolcev odličnjakov iz vse države je prispelo pred božičnimi prazniki v Beograd, kjer so bili gostje Nj. Vel. kralja Petra II. Mladi kraljevski gostje so bili na Oplencu in si ogledali vse znamenitosti prestolnice.

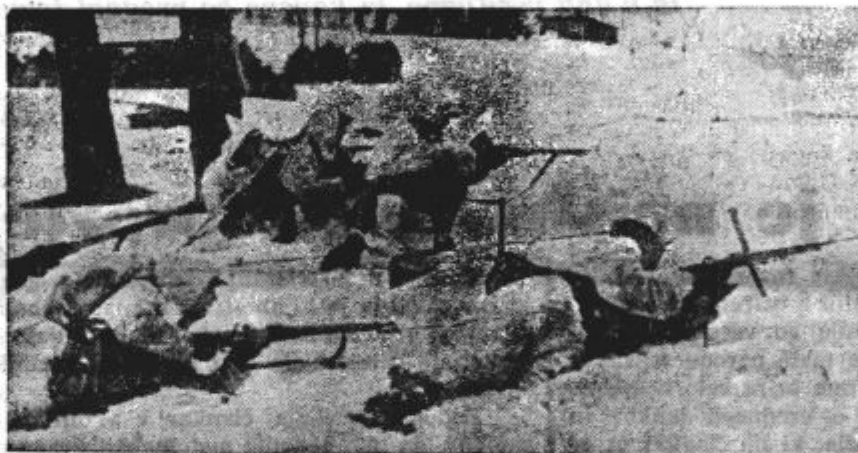
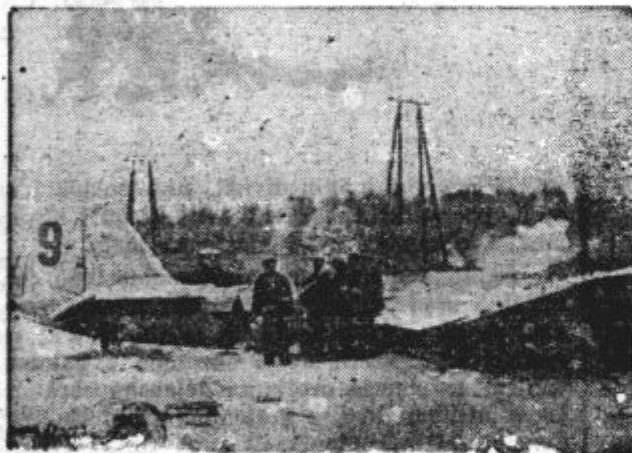
× Ribiška nesreča. Pri rtu otoka Visa na Jadranu je uničil silen vihar ribiško ladjo, v kateri je bilo šest ribičev, ki so se v obupni borbi borili, toda peneči valovi so drugega za drugim pogoltnili in potopili tudi njihovo barko.

× V Bosni je zapadel visok sneg, ki je povsem onemogočil promet na nekaterih ozkotirnih progah. Med božičnimi prazniki je zavladal tudi oster mraz.

× Krščanski jubilej. Prihodnje leto bodo Hrvati proslavljali 1300 let, odkar so sprejeli krščansko vero in stopili v stik z rimskim papežem.

× Pred novomeškim sodiščem so bili obsojeni zaradi ponarejanja dvodinarskih kovancev Jože Goste na 10, Andrej Nemčič na 18, Jožefa Krašovčeva na 6 in Nemčičeva datu na 4 mesece strogega zapor.

× Dr. Vl. Maček je preživel božične praznike na svojem posestvu v Kupincu.



Levo: Rusko letalo, ki je treščilo v Karelije blizu Viborga na zemljo. — Desno: Iz bojev pri Pečengi. Že po tej sliki vidimo, v kako težkih okolištinah se vrše boji na Finskem. Finska pehotna strelja v snegu leže in nosi bele plašče, ki jo iz dalje popolnoma izenačujejo s pokrajino, tako da so streli za nasprotnika nevidni.

Iv. Nemec:

MOLK

(Nadaljevanje)

Ne z rokavom, Venja! Nič ni hudega. Tu imaš ruto, Venček, in ne jokaj. Nič hudega ni, če oče hudo pogleda. On drugače ne more, Venja. Tako, vidiš, saj bo dobro, le nič ne jokaj! Še po levem ličku obriši. Dobro je, Venja, moja pridna deklica. Drugič ne boš jokala, če te oče hudo pogleda. Kaj ne, da ne boš, Venček?

Venja je zastrmela v materine oči in zgrbljene brazde, ki so v nekih čudnih lokih prehajale na čelo in tiho odgovorila:

Ne bom, mamica, če me boš imela rada. Braniti me moraš!

Zakaj, Venček?

Oče me bo ubil; zaklati me hoče, je bruhnilo iz Venje, toda spomnila se je, da ne bo jokala, zato je skril nakremženo lice Mici v krilo.

Ne bo, ne, Venček, saj te jaz branim; oče ti ne bo storil nič žalega, ker te ima rad, samo noče pokazati. Ne boj se, ti moja deklica.

Nima me rad oče, niti kruha mi noče dati, če ga poprosim. Tako grdo me gleda.

Morda se ti zdi, Venček. Veš, ima skrb, pa ne utegne. Morda si ga prosila za kruh takrat, ko je bil najbolj zatopljen v misli, pa te je nehote odgnal. Ni hud na tebe, ni, le pridna bodi; popoldan greva na proslavo, tudi Milanček pride, pa se bosta skupaj igrala.

Venja so se zjasnile oči, nenadoma pa se je opet zresnila in s strahom vprašala Mico:

Ali bo oče tudi šel na proslavo?

Ne bo, Venja! Če pa pride, tudi ne bo nič hudega, saj bova midve čisto na drugem koncu. Ne boj se, Venja, očeta. Tu imaš denar in pojdi k Mlinarjevim po dve vstopnici.

Ali smem spotoma k Janževim, mama?

Le pojdi, le, in pazi, da ne izgubiš denarja. Rekla bom Mariji, naj pride na veselico, potem bom pa takoj prišla nazaj.

Kmalu pridi, Venja, da se ti obed ne ohladi. Janževi materi povej, naj tudi pridejo.

Bom, mama, je skozi vrata odvrnila Venja in zbežala čez dvorišče. Iz konjskega hleva je med tem stopil Hitrec in debelo pljunil na gnojišče in sam v sebi mrmral nerazumljive besede.

Popoldan se je vršila na vasi velika proslava, kakršne še Rožni vrh ni videl. Vstajajoča kmetška mladina je razvijala svoj zeleni prapor, ki sta mu kumovali Anka in Danica. Obe botri sta že dopoldan prispeli v vas in pomagali pri pripravi; godba iz Krčmarovcev pa je že od zgodnje ure vabila ljudstvo na veliki praznik mladega rodu. Danica je svojo enoletno hčerkico morala prinesiti s seboj in jo dati materi v oskrbo, ki je bila nežnega otroka iskreno vesela. Ves popoldan je drobno dekletce sladko spalo, da je tudi Daničina mati lahko videla svojo hčer na častni tribuni, ki jo je mladina tako veličastno okrasila. Po pozdravnih besedah predsednika, je deklamiral Ankin petletni sinček pesmico, ki je med množico vzbudila pristranske ovacije otroku in mladi materi, ki je tako odločno zavrgla breme hlapčevskega rodu. Anka je vzdignila svojega sinčka na govorniški oder,

na katerem se je Milan res junaško izkazal. Kakor napete strune so drhtele njegove otroške besede, ki so segle ljudstvu naravnost v srce:

Mi mladi

ne bomo molčali,

ker nas krivica boli.

Mi mladi

vam bomo skovali

orožje za nove dni...

Čudno so zvenele odločne besede iz otroških ust in vzbudile v marsikaterem srcu spoznanje, ki je prej zaman trkalo na izmučeno srce. Med Danico in Anko je tedaj zaplapolal novi prapor in zakril Milana, množica pa se je z neko pobožnostjo sklonila pred vihrajočim praporom, mnogi so si priznali v duši, da prihajajo res glasniki novega življenja. V skrajnem desnem kotu izpod košatega kostanja so zle na tribuno Ankina in Daničina mati in Hitrečeva Mica. Vsem so teklo po licih solze veselja in padale v taktu godbe na tla. Kadar se je prvič sklonil zeleni prapor ob akordih kmetške in državne himne, takrat ni bilo človeka v množici brez solznih oči. Na govorniški oder se je nato vzdignil krepak fant z visoko dvignjeno zastavo in spregovoril:

Vsi mladi iz vasi, fantje in dekleta in vsi, komur teče po žilah prava kri! Prisezimo na ta prapor svobode, da bomo res vsi pomagali naši vasi k dostojnemu življenju. Molčeli naj spregovorijo in pomagajo s svojim umom in z delom pomagati celoti.

(Dalje prihodnjič.)

KMETSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

otvarja trgovcem, gostilničarjem, obrtnikom tekoče račune in daje kredite pod ugodnimi pogoji.

× V Beogradu so po nesrečnem naključju policijski organi ustrelili generalnega direktorja Prizada g. dr. Edo Markovića. Policijski organi so iskali v stanovanju Markovićevo hčerko, ki so jo hoteli zaslišati v zvezi z demonstracijami beograjskih visokošolcev. Kuharica je razburjena zavpila, da nameravajo hčerko napasti. Dr. Edo Marković se je prebudil, pograbil za revolver in ustrelil na detektiva. Ta je v obrambi ustrelil večkrat nazaj in smrtno zadel dr. Markovića. Dogodek je povzročil v Beogradu veliko razburjenje, ker je bil pokojnik visoko cenjen kot gosposdarstvenik in poštenjak.

× V premogokopu »Kosovo« blizu Prištine sta se smrtno ponesrečila dva rudarja, trije so pa dobili težke poškodbe.

× V Paračinu je do tal pogorela ondota narodna šola, ostalo je le golo zidovje. Vzroka požaru niso mogli ugotoviti.

× V vasi Azanji v Srbiji so razbojniki ubili premožnega kmeta Dragotina Keljača, nato pa zažgali posteljo, na kateri je ležal. Po izvršenem zločinu so razbojniki pobegnili.

× Slovenija pokadi letno za 185 milijonov din tobaka. Pred božičem se je vršila v Ljubljani licitacija velikoprodaje tobaka za dobo petih let.

× Nemške policijske oblasti so aretirale v Mankoviču na Poljskem grofico Rozalijo Potocki.

× Arhiv in knjižnica Jugoslovenskega odbora iz svetovne vojne v Londonu je bila te dni izročena Akademiji znanosti in umetnosti v Zagrebu.

× Borba za surovine. V Boru se nahajajo znameniti bakreni rudniki, ki so v rokah francoskih kapitalistov. Za bakreno rudo se močno potegujejo Nemci, toda tudi francosko trgovsko odposlanstvo se mudi v Beogradu in se pogaja za izvoz bakrene rude v Francijo.

× V Sarajevu so imeli socialisti konferenco, na kateri so sklenili pričeti z obnovo stranke v Bosni in Hercegovini.

× Kartel papirnice je hotel povišati cene papirju. Hrvatski ban je njihovo namero prepovedal, ker nimajo vzroka za povišanje cen. Odločen ukrep hrvatskega bana vsi pozdravljajo. Menimo, da bi se dalo slične ukrepe izvesti tudi drugod in za vse predmete, ki so važni za kmetstvo ljudstvo.

× Smrtno se je ponesrečil Rigler Franc iz Gor. Podpoljan pri Ortneku. Urejeval je mlin na električni pogon, pa mu je pri tem odletel kos lesa v glavo s tako silo, da se je takoj nezavesten zgrudil na tla in kmalu izdihnil.

× Nov predsednik državnega sveta. — Za predsednika drž. sveta je bil imenovan dr. Živko Jovanović, predsednik apelacijskega sodišča v Skoplju, za člane drž. sveta pa so bili imenovani dr. Teodor Pajčič in dr. Vladimir Pertot.



Zelo primerna NOVOLETNA DARILA!

★
Največja izbira!

★
Oglejte si naše izložbe!

A. & E. SKABERNÉ
LJUBLJANA

× Na Senožeti pri Rimskih Toplicah je umrl brat pesnika Antona Aškercu Miha. Pokojnik je živel v težkih razmerah. Zadnja leta je bil kot prevžitar pri svojem sinu. Njegovo rojstno domačijo je teta Agata prepustila župniji s 50.000 goldinarji. Miha Aškerc se je zadolžil in kupil drugo posestvo. V zakonu se mu je rodilo devet otrok.

× Za župana na Cetinju je bil imenovan Toma Milošević. Proti njegovemu imenovanju so protestirale organizacije JRZ, češ da ni njihov član.

× Zagrebska policija je aretirala okrog tristo oseb, ki so se sumljivo potikali v mestu. Večina aretiranih je bilo iz Zagreba izgnanih, drugi pa so bili izročeni sodišču.

× Soler Janko Škantar, ki je vozil svate 17. septembra t. l. čez most pri Bohinjskem jezeru, kjer se je dogodila strašna nesreča in so utonile štiri osebe, je bil pred ljubljanskim sodiščem obsojen na pet mesecev zapora.

× Vednikova družba v Ljubljani vljudno obvešča vse svoje gg. poverjenike (ce) in člane, da je pričela v ponedeljek 11. decembra t. l. z razpošiljanjem svojih letošnjih knjig in sicer po sledečem vrstnem redu: ustanovniki, Amerika, Ljubljana - mesto, srez Ljubljana - okolica, nato srez v bivši mariborski oblasti, razni kraji v državi izven dravske banovine in slednjič srez bivše ljubljanske oblasti. Obenem prosi uprava Vodnikove družbe, vse one gg. poverjenike (ce), ki še do danes niso poslali svojih nabiralnih pol, da naj to opravijo takoj. Istotako pa prosi družba vse člane zamudnike, da se naj še danes prijavijo pri svojem poverjeniku, odnosno direktno pisarni družbe, da dobe letošnje knjige še pred novim letom.

× Konji pripeljali mrtvega gospodarja domov. Kmet Ilija Kolar iz Tavankuta pri Subotici je zapregel par konj in se odpravil po opravkih v mesto. Ko je bil mož nekaj kilometrov od doma, ga je zadela kap in je na vozu umrl. Konji so čutili, da se je nekaj pripetilo, pa so sami od sebe obrnili in pripeljali mrtvega gospodarja domov.

× Mariborskemu trgovcu Ivanu Lahu so vlomilec odnesli železno blagajno, v kateri je imel 2.700 mark in 17.000 din, več vrednostnih papirjev in hranilnih knjižic v skupni vrednosti 300.000 din. Vlom je bil izvršen med opoldanskim odmorom.

× V Zemunu se je ustanovila nemška organizacija HSS. Tudi vojvodinski Madžari vstopajo v HSS. Z ustanavljanjem nemških in madžarskih organizacij HSS je stopil hrvatski seljaški pokret iz okvira strogega hrvatskega nacionalizma in povdarja bolj svoj socialni značaj. Istočasno je tudi pomembno, da se HSS ne omejuje samo na ozemlje banovine Hrvatske, temveč razširja svoje delovanje tudi na druge prečanske kraje izven banovinskih meja.

× Iz inozemstva se je vrnilo dosedaj že nad 10.000 sezonskih delavcev. V glavnem so se vrnili vsi naši delavci, ki so bili preko leta zaposleni v tujini.



Kmetska mladina

Sv. Lovrenc v Slov. goricah

Naše agilno Društvo kmetskih fantov in deklet se po preteku nekaj mesecev zopet oglašajo. Pred kratkim je naše društvo sklenilo, da hočemo tudi v letošnji zimi izpolniti svoj delovni načrt. Prvo bomo priredili od 2. do 10. januarja 1940. devednevni »Kuharsko-gospodinski tečaj«, katerega bodo posečale naše agilne tovarišice. Za vodstvo tega tečaja smo zaprosili tovarišico Pavlo Potočnikovo, načelnico ženskega odseka naše Zveze. Sedaj ob božičnih praznikih pa je naloga našega društva, da zberemo med člani in drugod naročnikov našega glasila »Grude«. Predvideni sestanki, razna predavanja, ev. še kmetsko-mladinsko zborovanje mora poživeti uspeh društvenega delovanja. Kakor v pretekli šestletni dobi delovanja našega društva, tako mora nezlomljivo v nič manjši meri naprej za boljšo bodočnost naše vasi.

Vesele in zadovoljne božične praznike in srečno novo leto želijo kmetski mladini, organizirani v Društvih kmetskih fantov in deklet, slovenski kmetski fantje 9. topniškega polka: Janko Oselj, Voglje; Alojz Lakner, Duplje; Janez Martinjak, Britof; Stanko Podlesnikar, Kamnik; Matija Rački, Rogati hrib; Henrik Peternej, Davče; Franc Vrhovec, Vrhnika in Janez Sušnik, Crna.

Laneno olje, firnež, barve, lake, kit, lanene tropine

ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi, najugodnejše kupite pri domačem podjetju

Medić - Zankl

tovarna olja, lakov in barv
družba z omejeno zavezo, lastnik Franjo Medić

Centrala v Ljubljani, podružnice v Mariboru in Novem Sadu
Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah

Zahtevajte pri Vašem trgovcu „Naš čaj“!

Mešanica domačih čajnih rastlin!

Najboljši nadomestek za inozemske čaje!

Po odobrenju Ministrstva socialne politike in narodnega zdravja v Beogradu z dne 11. maja 1935 l. S. br. 14.004

Na prodaj pri:

Kmetijski družbi

r. z. z. o. z.
v Ljubljani



Bogati petrolejski izvori

Ruska vlada je objavila letošnje poletje, da bo vložila v prihodnjih petih letih okoli dve milijardi rubljev za ureditev ogromnih petrolejskih naprav v pokrajini med Uralom in Volgo. Strokovnjaki so izračunali, da vsebujejo te pokrajine večje bogastvo nafte kot ga premorejo Združene ameriške države. Ze leta 1938. so pridobili v teh krajih 1.300.000 ton nafte. V prihodnji petletki bodo zvišali proizvodnjo na sedem milijonov ton.

Strokovnjaki menijo, da so pokrajine med Uralom in Volgo mnogo bogatejše na nafti, kakor pa so največji petrolejski izvori v Baku, kjer so pred svetovno vojno dosegli najvišjo proizvodnjo nafte s 7 mil. tonami.

Nova petrolejska polja so za sovjetsko Rusijo pomembna zaradi tega, ker leže daleč proč od državne meje v središču države.

Petrolejsko bogastvo teh krajev se spozna že na reki Uhti, na katere površini plava mastna plast, ki gori in razvija črn dim.

Iz tujine

■ Nemške oblasti priporočajo kmetom, da naj nosijo coklje, to je lesene čevlje, da bi se s tem prihranilo na usnjatih podplatih.

■ Italijanska kraljevska dvojica je z velikim spremstvom obiskala pred božičem papeža Pija XII. Papež bo vrnil obisk 28. decembra. Zadnjikrat je papež obiskal italijanskega kralja l. 1870.

■ Stalin želi obnoviti pogajanja s Turčijo in vzpostaviti z njo dobre odnose.

■ Rusi krive trockiste, to je pristaše nekdanjega voditelja ruskih komunistov Leva Trockega, katerega je Stalin izgnal iz Rusije, da ovirajo delo po tovarnah in na železnici ter s tem onemogočajo uspešno borbo sovjetske armade proti Fincem.

■ Zaradi napada Sovjetov na malo finsko državo je sedanji Stalinov režim zgubil vse simpatije, ki si jih je z veliko težavo pridobil tekom zadnjih deset let v Ameriki, Angliji in Franciji. Rdeča armada, ki je bila vse do rusko-finske vojne velika neznanka, o kateri so pa vendarle raznesli nekateri svetovni časopisi, da je odlično oblečena in oborožena ter da ima visoko moralo in disciplino in da predstavlja strah vsem sosedom, je na mah zgubila veliko na svojem ugledu in spoštovanju. Kakršnikoli bili vzroki njenega prvega neuspeha na Finskem, dejstvo je, da jo je svetovna propaganda silno raztrgala in prikazala v uničujoči sliki pred vsem svetom. Rusija je danes močno osamljena in v slučaju zmage Anglije in Francije bo nastalo veliko vprašanje, kako se bodo razvili odnosi med njima in Sovjetsko Rusijo.

■ Meja med Rumunijo in nekdanjo Poljsko, ki so jo zasedli Rusi, je bila te dni odprta. Prvi vlaki so bili namenjeni v Nemčijo z večjimi transporti celuloze in nafte.

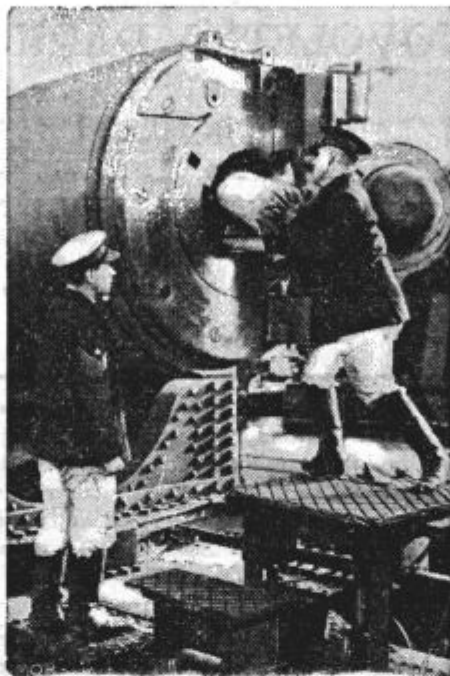
■ Čang-Kajskove armade so nepričakovano pričele ofenzivo proti Japoncem in izvajale v nekaterih krajih znatne uspehe.

■ Med Rusijo in Japonsko se bodo v kratkem pričela pogajanja, ki naj na miren način uredijo vsa sporna vprašanja med obema državama. Zlasti se bodo utrdile meje med Zunanjo Mongolijo in Mandžurijo, vprašanje ribolova ob ruskih obalah na Daljnem vzhodu ter vprašanje koncesij japonskih petrolejskih podjetij na severnem delu otoka Sahalina, ki pripada Rusiji.

■ Kapitan Langsdorf, poveljnik nemške križarke »Admiral Graf Spee«, ki je bila potopljena na povelje kancelarja Hitlerja od lastnega moštva v urugvajski luki Montevideo, se je po izkrcanju ustrelil. Pred samomrcrom je napisal pismo nemškemu poslaniku v Urugvaju, v katerem mu sporoča vzroke svoje odločitve.

■ Angleška podmornica je težko poškodovala nemško križarko »Blücher«.

■ Kanada je postala rezerva angleške vojne sile. Kanadski ministrski predsednik je dal izjavo časopisom, v kateri je naglasil, da bo Kanada preskrbovala zaveznike docela sama s hrano in železom. Nadalje bo lahko dobavljala po 2000 letal mesečno in izvežbala več tisoč pilotov. Za letalce bodo otvorili 3 osnovne šole, 16 šol za učenje v letenju, 10 šol za izučitev opazovalcev na bombnikih in strelcev, 2 šoli za zrakoplovstvo in 4 šole za radiotelegrafiste. Stroški bodo znašali 600 milijonov dolarjev. V prvem letu bo Kanada izdala 1 milijon dolarjev dnevno za vojno. Zgradili bodo 60 novih letališč in 67 vežbališč. Za učenje novincev bodo potrebovali 40.000 častnikov in vojakov.



Takele angleška obalna straža potiska naboj v top, da bo pripravljen na strel proti sovražniku, ako se ta pojavi na morju.

■ Franc Thyssen, znani nemški industrialec, ki je spočetka denarno podpiral nemški nacionalizem, je pred tedni prišel v Švico in se tam za stalno nastanil. Švicarsko časopisje poroča, da je nemška država zaplenila vse Thyssenovo imetje. Tudi znani vodja nemških nacionalistov Hugenberg je pribežal v Švico.

■ Japonska bo prihodnje leto proslavila 2600 letnico svojega cesarstva. V spomin na ta jubilej bodo zgradili velika zaklonišča v Tokiu, Osaki in Koreju.

■ Vlada češkomoravskega protektorata je objavila okrožnico, ki pooblašča vsakega Nemca, da sme aretirati Ceha, ako ga zaloti pri zločinu proti nemški državi.

■ Nizozemska je prispevala velike zneske za finski Rdeči križ. Neki tovarnar je sam prispeval 5 milijonov dinarjev.

■ Na Švedskem je bila sestavljena koncentracijska vlada iz vseh političnih strank, ki bo poskušala odoliti nevarnostim, ki ji pretijo od vojujočih se držav.

■ Angleži in Francozi so do sedaj uničili 40 nemških podmornic. Računajo, da je imela Nemčija v začetku vojne skupno 60 podmornic. Vsak teden pa zgradi dve novi.

■ Voditelj poljske kmetske stranke Vitoš, ki ga je polkovniška vlada preganjala, se je pred nemško-poljsko vojno vrnil v domovino. Te dni so ga nemške policijske oblasti aretirale.

■ V Baltičkem morju so ruske vojne ladje potopile dve nemški tovarni ladji.

■ V Baltičkem morju se je potopila nemška potniška ladja »Gneisenau« z 900 potniki. Med njimi je bilo veliko baltičskih Nemcev, ki so bili na potu v Nemčijo. Kako je prišlo na parniku do eksplozije še niso mogli ugotoviti.

■ Angleška podmornica »Ursula« je potopila nemško križarko vrste Köln in eno nemško podmornico.

■ Ameriški predsednik Roosevelt je prepovedal izvažati v Sovjetsko Rusijo orožje in ves material, ki je bistvene važnosti za gradnjo letal. Ta prepoved sicer nima zakonite podlage, toda Rooseveltov poziv se sklicuje na moralno plat ameriških tovarnarjev. Do sedaj smo videli, da je bilo zlato še vselej močnejše od morale pri vseh fabrikantih, pa tudi pri ameriškanih.

■ Nemci iz Letonije preseljeni. Te dni se je odpeljalo iz Letonije zadnjih 1000 Nemcev v svojo novo domovino. Vsega skupaj je bilo preseljenih iz Letonije 51.000 Nemcev z vsem premoženjem. Preselitev se je izvršila v 45 dneh. S tem je zaključena sedemstoletna zgodovina baltičskih Nemcev.

■ Amerika je dala na razpolago Finski 294.000 dolarjev. To je obrok, ki ga je Finska letos odplačala Ameriki na račun svojih dolgov. Ameriški Rdeči križ pa je poslal Finski 350.000 dolarjev.

■ Romunska vlada je sprejela zahteve Nemčije, da se poveča tečaj nemške marke od 41 na 60 lejev.

■ Ruske čete prodirajo na severu z lahkimimi tanki, ki jih imajo v velikem številu na razpolago. Lahki tanki zasledujejo umikajoče Fince in preprečujejo napade smučarjev z boka na rusko pešadijo.

■ Hitler in vrhovni poveljnik nemške armade general Brauchitsch sta prebila božične praznike na zahodni fronti, kjer sta med vojaki držala tudi govore.

■ V italijanski senat so bili imenovani štirje Albanci. Med njimi je tudi predsednik albanske vlade Verlazi.

■ Z nemškim parnikom Columbusom se je potopilo tudi 10.000 parov čevljev, ki jih je Nemčija kupila za svojo vojsko v Mehiki.

■ Nemška letala so potopila ob angleški obali 25 manjših ladij, večinoma oboroženih ribiškimi barki, ki pomagajo napadati sovražne podmornice.

■ V Moskvo je odpotovalo bolgarsko odposlanstvo pod vodstvom finančnega ministra. V Moskvi se bodo vodila pogajanja za sklenitev trgovske pogodbe med Rusijo in Bolgarijo.

■ Tudi na Finskem je vlada sklenila ustanoviti koncentracijska taborišča, kamor bodo spravili vse destruktivne elemente.

■ Moskva je pričela pripravljati svoje prebivalce na nevarnost letalskih napadov. Izvršnih je bilo že več poskusnih zateznitev mesta in vežb za primer letalskih napadov. Izdani so bili strogi ukrepi proti vsem, ki se ne bi pokorili protiletalskim odredbam.

■ Nemške policijske oblasti so zaprle v češkomoravskem protektoratu mnogo članov češko-ruskega društva. Med njimi je več višjih oficirjev bivše češkoslovaške armade.

■ Na Finsko je že prispelo več sto švedskih prostovoljcev, ki se bodo borili proti sovjetskim četam.

Sejmi

1. januarja: v Novem mestu, Ormožu, Trbovljah, Murski Soboti.
2. januarja: v Ribnici, St. Vidu pri Stični, Radohovi vasi, Ormožu, Ptuj, Dol. Lendavi, Sv. Juriju, Celju-okolica.
3. januarja: v Krškem, Ljubljani, Dol. Logatcu, Celju, Ptuj, Trbovljah.
4. januarja: v Crnomlju, Mokronogu, Domžalah, Turnišču.
5. januarja: v Mariboru, Slov. Konjicah.
6. januarja: v Brežicah, Celju, Trbovljah, Križevcih, okraj Murska Sobota.

Kmeti list izhaja vsako sredo. Naročnina znasa letno 30 din. polletno 15 din. za tuzemstvo letno 50 din. Inzerati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nepriznana pisma se ne sprejemajo — Rokopisov ne vračamo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 1. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Srečno in veselo novo leto 1940 želi svojim klientom

Kmetijski hranilni in posojilni dom v Ljubljani

Navzlic podražitvi usnja
proizvajamo in prodajamo

ČEVLJE

v priznani prvovrstni
kakovosti po prejšnjih cenah.

TRIUMF, Miklošičeva cesta 12
nasproti hotela „Uniona“

Kmetje in kmetice!

Ko pridete v Ljubljano po opravkih, posetite

gostilno „PRI LOVCU“

NA RIMSKI CESTI št. 24, vogal Bleiweisova c. 2, kjer boste vselej zadovoljivo postreženi. Zajemljeno pristna vina! Domača in dunajska kuhinja!
Od 6. ure zjutraj: mleko, kava, čaj, golaž, vampi, jetra l. t. d.

Mlinsko-tehnične potrebščine

Mlinska sita / Gonilna jermena / Mlinski stroji / Mlinski kamni
vseh vrst

Brnar & Co., Ljubljana, Kolodvorska ul. 35 Telefon 27-25

SREČNO NOVO LETO 1940

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem in poslovnim prijateljem

Martin Berlan, Lobčak 56

TRGOVINA Z USNjem IN ČEVLJARSKIMI
POTREBŠČINAMI

Srečno in veselo Novo leto
želi

Lavoslav Bučar

gostilničar

V KOSTANJEVICI NA KRKI

Veletrgovina s papirjem

M. Tičar, Ljubljana

SELENBURGOVA ULICA ŠT. 1
IN SV. PETRA CESTA ŠT. 26

priporoča vse pisarniške in tehnične
potrebščine

JOSIP BERGMAN

trgovina s črevami in parna topilnica loja
LJUBLJANA, Poljanska c. 85-87

RUPENA - LUTZ

družba z o. z.

tovarna Lutz-peči in armatur
LJUBLJANA VII ŠIŠKA

SREČNO IN VESELO NOVO LETO

želi vsem svojim odjemalcem
in se priporoča

IVAN MEDVED

sodarski mojster

TACEN — ŠT. VID PRI LJUBLJANI

Srečno Novo leto

svojim združnim klientom in poslovnim prijateljem želi

Zveza slovenskih zadrug

Srečno Novo leto
svojim cenj. gostom

želi

Franjo Trupej

Gaberje-Sevnica

SREČNO NOVO LETO 1940

SVOJIM CENJENIM GOSTOM
ŽELI

Daj-Dam

Ljubljana

Srečno in zadovoljno Novo leto
svojim odjemalcem in poslovnim
prijateljem želi

IVAN OGRIN

veletrgovina z vinom
Škofljica

Srečno Novo leto
svojim cenjenim gostom želi

Peter Susteršič

gostilničar
Senižica

Srečno in uspehov polno Novo leto želi trdka

Schneider-Vecovšek

trgovina z železnino, vsakovrstnimi stroji in orodjem
Priporoča se vsem svojim cenj. odjemalcem za nadaljnjo naklonjenost

Ljubljana

Kadar pride v Ljubljano se zglasite
v občeznani manufakturni veletrgovini

R. MIKLAUC

„Pri Škofu“
LINGARJEVA ULICA, Pred Škofijo

kjer boste našli veliko
tabiro blaga za
moške in damske
obleke po izredno
ugodnih cenah

Ne pozabite: R. MIKLAUC,
Ljubljana

Srečno Novo leto svojim cenjenim odjemalcem in poslovnim prijateljem želi

„NOVA TRGOVINA“ splošna trgovska družba z. o. z., Ljubljana

SREČNO NOVO LETOželi vsem svojim cenj.
odjemalcem TVRDKA**J. Knez**
LJUBLJANA**Srečno in veselo Novo leto**

želi vsem svojim cenj. odjemalcem

Viktor Meden
ZGANJARNA
Ljubljana**SREČNO IN ZADOVOLJNO
NOVO LETO 1940**

želi

Arko Ivan ml.
Ribnica**Srečno in veselo Novo leto**želi svojim cenjenim
odjemalcem in gostom**IVAN GRAD**
GOSTILNA IN VELETRGOVINA Z VINOM
BERIČEVO**SREČNO NOVO LETO**

svojim c. odjemalcem želi

Produkta
TOVARNA ZA KIS IN KEMIČNE
PROIZVODE
LJUBLJANA**Srečno Novo leto**

svojim poslovnim prijateljem

želi

IVAN ROZMAN
Zvirče**Srečno Novo leto**

želi svojim poslovnim prijateljem

Tiskarna Slatnar

družba z o. z.

V KAMNIKU

Podjetje je najmoderneje opremljeno in se priporoča za vse vrste tiskovin

**Srečno in veselo novo leto 1940 želi vsem
cenjenim odjemalcem veletrgovina usnja****Brata Moskovič, Ljubljana**

Ustanovljeno 1888

Priporoča svojo veliko zalogo spodnjega in gornjega usnja po
najnižjih dnevnih cenah. — Vse strojarske maščobe, fištran in degrass
kakor strojiva (ekstrakti) ter usnjarske kemikalije vedno na zalogi
Telefon 25-15**Nesreča ne počiva!**

Ne odlašajte s sklenitvijo zavarovanja!

Vse vrste zavarovanj prevzema

„SLAVIJA“

jugoslovanska zavarovalna banka

v novem poslopiju v LJUBLJANI, Gajeva ulica 2

Vsem cenj. gostom želi srečno in veselo
NOVO LETO 1940

RESTAVRACIJA IN VELEMESARLIJA

Franc Slamič

LJUBLJANA, GOSPOSVETSKA CESTA

Srečno leto 1940!Vse vrste štofov, kamarnov, perila in oblek
dobite po konkurenčnih cenah v novi trgovini**JOŽKO OLUP mlajši**
Ljubljana, Stari trg 1, bivši lokal Črna & Jesih**Srečno in veselo novo leto 1940**

želi vsem odjemalcem in prijateljem

Ignac Tomc, Moravče**Ivan in Franciška Javornik**

MESAR IN PREKAJEVALEC

LJUBLJANA, Domobranska c. 7 — Še ski dreverod
Podružnica: Dolenjska pod Rakovnikom, Wollova ul. 12 telefon 27-03
Miklošičeva c. 17 telefon 38-57, Cesta 28. okrobra (pri Rimski)ŽELI VSEM SVOJIM CENJENIM ODJE-
MALCEM IN PRIJATELJEM
SREČNO NOVO LETO!**SREČNO IN VESELO NOVO LETO**svojim odjemalcem, gostom in stanovskim
tovarišem želi**GLOBOČNIK ANTON**

gostilničar in trgovec

ZG. OTOK PRI RADOVLJICI

Srečno in veselo novo leto 1940 želi**Lekarna dr. G. Piccoli**

LJUBLJANA - nasproti „Nebočičnika“

Srečno Novo leto**J. Blasnika nasl.**UNIVERZITETNA TISKARNA, LITOGRAFIJA
IN KARTONAŽA D. D.

LJUBLJANA

Srečno Novo leto

svojim cenjenim odjemalcem želi

HREHORIČ FRANJO

manufakturna veletrgovina

Ljubljana, Tyrševa 28

**Zaloga za Ljubljano
in okolico**
vljudno obvešča, da se toči

Laško pivo

gostilničarske pivovarne
d. d. v Laškem v vseh
večjih gostinskih obratih
Telefon zaloge: 36-20, 32-31, 23-08

Prav srečno Novo leto!
Svojim cenjenim gostom želi

RESTAVRACIJA

„PRI ŠESTICI“

6

IZLAKAR

Srečno Novo leto svojim gostom
in poslovnim prijateljem želi

OSVALD PENGOV

trgovec in gostilničar

Ljubljana, Karlovska cesta 19

KNJIGOVEZNICA, KARTONAZNA
IN GALANTERIJSKA DELAVNICA

Matija Šifrer

LJUBLJANA, Vegova ulica 6 — Tel. 33-72

Se priporoča s solidno in ceneno vezavo

Velika zaloga reklamnih koledarjev

Srečno in uspešno novo leto 1940

želi svojim cenjenim
naročnikom in odjemalcem



Tiskarna Merkur d.d.
Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23

ter se priporoča za nadaljnjo naklonjenost

Kmetska hranilnica in posojilnica

v Št. Vidu nad Ljubljano

vošči vsem svojim poslovnim
prijateljem srečno Novo leto

Srečno in veselo novo leto 1940 želi

L. MIKUŠ

LJUBLJANA, Mestni trg št. 15

Ustanovljeno
leta 1839

Dežniki!

Na malo!
Na veliko!

Srečno Novo leto

vsem cenj. odjemalcem in konsumentom našega piva, špirta in kvasa želi

Pivovarna „UNION“ d.d., Ljubljana

Srečno in veselo novo leto 1940

želi vsem svojim cenjenim gostom
kakor odjemalcem vina

Franc Grad

GOSTILNA IN ZALOGA VINA

Z G. KAŠELJ

SREČNO NOVO LETO

svojim cenj. odjemalcem in poslovnim
prijateljem želi

Ivan Avšič

trgovina z manufakturnim in modnim blagom

Ljubljana, Prešernova ul. 3.

SREČNO NOVO LETO

ŽELI SVOJIM CENJENIM KLIENTOM

Klišarna ST. DEU

LJUBLJANA

DALMATINOVA ULICA 13

Srečno in veselo novo leto 1940

želi svojim cenj. odjemalcem

Zorko Frane, Ljubljana

parna pekarna

Celovška cesta 68

Srečno in zadovoljno Novo leto

želi svojim cenj. gostom
in poslovnim prijateljem

Alojzij Goršič

gostilničar — ŠT. JURJE

Srečno Novo leto

svojim cenjenim odjemalcem želi

Ivan Rozina

trgovina barv in v to stroko spa-
dajočih predmetov

LJUBLJANA, Tyrševa cesta 14

Srečno Novo leto vsem članom in cenjenim odjemalcem

Kmetijska družba, r. z. z o. z. v Ljubljani

EKONOM

TELEFON INTERURBAN 25-06

r. z. z. o. z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 7 (v lastni hiši)

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poliske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloge vseh umetnih gnojil (rud. superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žlindre, nitrofoskala, apneneča dušika, čilskega solitra itd.), cementa in drugo, glavno zastopstvo za Slovenijo opekarne „Ilovac“, Karlovac, za vse zidne in strešne opeke

Srečno in zadovoljno Novo leto želi

Iekarna

A. USTAR Ljubljana

poleg glavne pošte

Srečno in zadovoljno novo leto 1940

želi svojim cenjenim gostom

FRANC HOČEVAR

gostilničar „PRI FIGOVCU“, Ljubljana

Srečno, uspehov polno Novo leto

želi vsem svojim cenjenim, odjemalcem, prijateljem in znancem

Medić-Zankl

tovarne olja, lakov, barv, škroba
Ljubljana, Medvode, Domžale

Srečno in veselo Novo leto

želi vsem svojim odjemalcem

Karl Prelog

LJUBLJANA, Židovska ulica in Tyrševa 22

**Kmetški hranilni
in posojilni dom**

V LJUBLJANI

reg. zadr. z neom. zav.

Tavčarjeva ulica šte. 1

Telefon št. 28-47 * Brzjavi „Kmetški dom“

Račun poštne hranilnice št. 14.257

Račun pri Narodni banki

Nove vloge
vsak čas razpoložljive obrestuje po

4% do 5%

Za vse vloge nudi popolno varnost * Olvarja tekoča račune * Eskontuje menice * Daje kratkoročna posojila
Izvršuje vse ostale denarne posle

ZAUPAJTE DENAR DOMAČEMU ZAVODU

Srečno Novo leto
svojim cenjenim gostom

želi

Fr. Molj

gostilničar

Vogelje

SREČNO IN VESELO NOVO LETO ŽELI

JOS. EBERLE

LJUBLJANA, Tyrševa c. 2 (hotel „Slon“)

Telefonska št. 31-49

BRILJANTE, zlatnino, srebrnino, ure in druge
umetnine kupite najceneje v moji trgovini

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tis, hitro in poceni!

**TISKARNA
MERKUR**

LJUBLJANA, Gregorčičeva ul. 23

TELEFON ŠTEV. 25-52